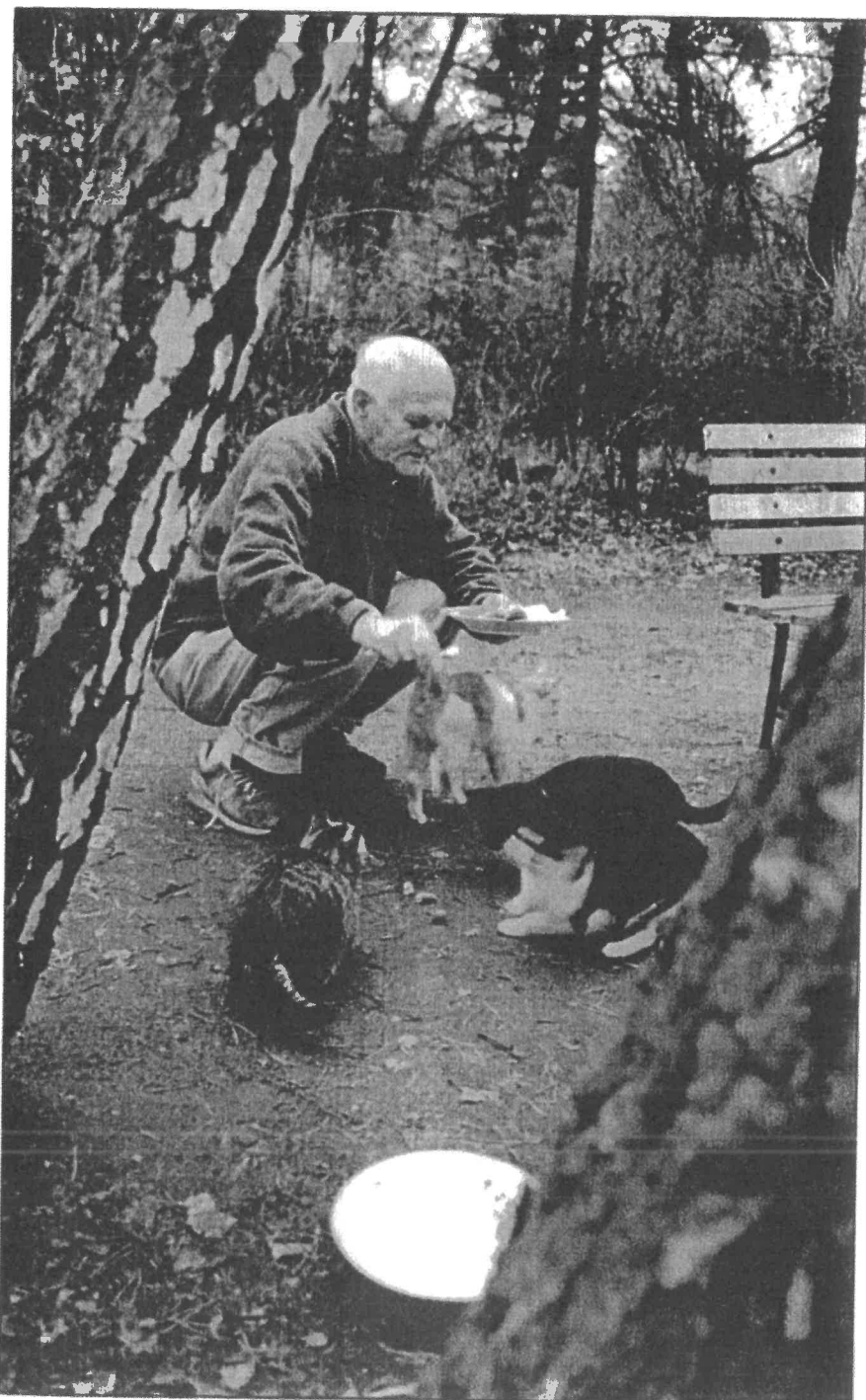

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEL

číslo 20

Kersko, březen 1994 - fotografii laskavě zapůjčil Milan Richtermoc.

Aleš Klatovský

NA HRÁZI VĚČNOSTI

(Památce Bohumila Hrabala)

V automatu Svět Egonek s Vladimírkem
v diskusi nad pěnivým mokem
Něžný barbar oddává se krasosmutnění
v příliš hlučné samotě

Pábitelé hledají perličky na dně
Ale pouze jeden z nich obsluhoval
anglického krále

Ostře sledované vlaky míří do neznáma
Růžový kavalír bere taneční hodiny
pro starší a pokročilé

Postřížiny vlají za bicyklem
V Kersku konají se Slavnosti sněženek
V Hájence už připravují kance
se šipkovou omáčkou i se zelím
V alejích zas bude nablito

Bázlivý hrdina již opustil slzavé údolí
U Zlatého tygra sloužila se zádušní mše
za toho jenž žil život bez smokingu

V rámci oslav Hrabalovy devadesátky

22. 5. - šesté Hrabalovo Kersko

Program: **HRABALOVA
devadesátka**

10.00 hodin:
● pochod Po místech, která měl
B. H. rád

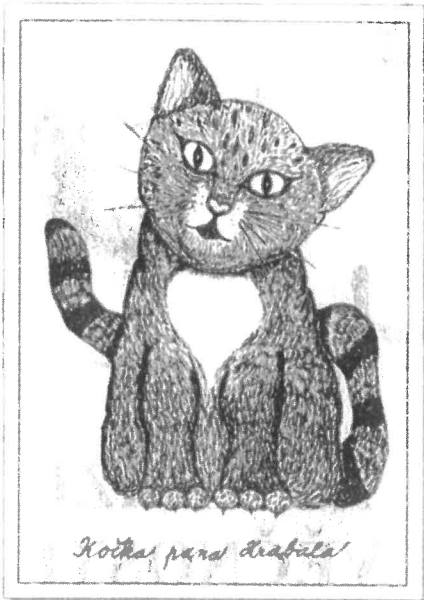
13.00 hodin:
● zahájení hlavního odpoledního
programu
- kapela To - Jo band
- divadelní představení
Nymburský je nymburský...
- výstava Ostře sledované vlaky
- překvapení

Autobusová doprava zajištěna.

Více čtěte!!! (...na straně 5)

Devadesátiny B. H. v Nymburce

Nymburské oslavy nedožitého devadesátin velkého pábitele Bohumila Hrabala se konaly od poloviny března.

Kočky pana Hrabala

Prvním počinem bylo otevření výstavy obrázků z výtvarné soutěže pro děti Kočky pana Hrabala. Vítězný obrázek patnáctileté Lucie Šťastné z Nymburka se stal předlohou pro pohlednici.

(ne)pietní akt na hřbitově v Hradištku

Kolem stovky lidí se sešlo v sobotu 27. března na hřbitově v Hradištku, aby u pomníku s kamennou rukou a „tunelem podle Moodyho“ vzpomněli na svého spisovatele.

Jiří Teper přečetl několik úryvků z Hrabalova díla, v nichž hovoří o tom, že koupil svoji ženě hrob za padesát korun a že by po své smrti chtěl svůj popel pochovat v sudu od piva.

„Scházíme se tady dnes proto, že uplynulo devadesát let od narození našeho Bohumila Hrabala. Mám živě v paměti sychravý den, kdy tady hrstka přátel ukládala urnu s popelem Mistra do staré bedny z polenského pivovaru, v níž se zase setkal se svými drahými - mamin-

kou Maryškou, otcem Francinem a strýcem Pepinem. A nebylo tady ani tenkrát smutno. Bogan, mohu-li mu tak důvěrně říkat, by si ostatně nepřál, aby chom na něho vzpomínali nostalgicky. A navíc je to přesně tak, jak to tenkrát v 13. února 1997 ve strašnickém krematoriu řekl pan profesor Dvořák: Bohumil Hrabal nezemřel, pouze přestal psát,“ řekl ve svém projevu Jan Řehounek a dodal: „A tak, protože teď, pane Hrabale, tam někde v literárním nebi určitě posloucháte a už na nás vztekle vrčíte „a sakra a himl a kruci, jděte do prdele“, nebudeme už dál řečnit. A jestliže pro Vašeho pana Majora ze Slavností sněženek v rozhovoru s akademickým mališem Junkem byl nejkrásnější kytkou brambor, pro Vás to určitě byly chmel a ječmen.“ Jiří Černý s Miladou Hakenovou pak položili na hrob věnec z chvojí z kerských borovic, v němž symbolicky nechyběly klasy ječmene a šišťice chmele. Svůj věnec položili i hosté z maďarské Skupiny přátel české kultury Bohemia.

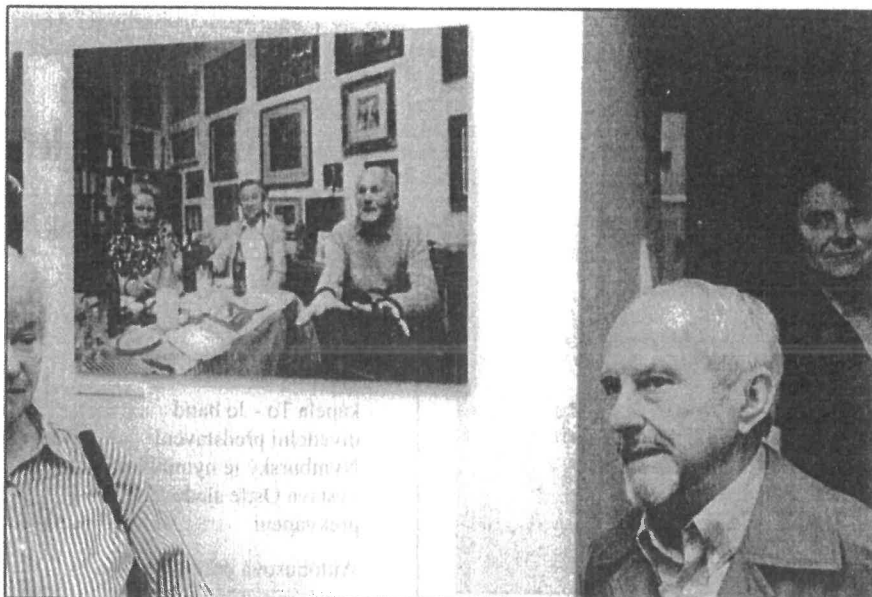

U hrobu na hřbitově v Hradištku promluvil Jan Řehounek a Jiří Teper. Foto Milan Čejka

Milan Albich v muzeu

Další z celé série akcí, které pořádají Město Nymburk, Klub čtenářů Bohumila Hrabala a Vlastivědné muzeum v Nymburce k devadesátému výročí narození spisovatele Bohumila Hrabala se stala výstava obrazů Milana Albicha. V prostorách nymburského muzea se konala od 18. března do 18. dubna. Výbor z autorova díla, který uspořádala jeho vnučka Tereza Frňková, byl doplněn dokumentárními fotografiemi ze setkání Milana Albicha a Bohumila Hrabala. Oba umělci se přátelili od padesátých let.

Milan Albich (1925 - 2000) se narodil v Krupině na Slovensku. Vystudoval výtvarnou výchovu na PF UK v Praze. Žil v Praze, pracoval v nakladatelství Orbis jako výtvarník, technický redaktor a výtvarný redaktor. Jako knižní grafik vytvořil kolem tisíce knižních úprav včetně ilustrací. Od roku 1960 měl desítky samostatných výstav obrazů, kreseb a knižní grafiky doma i v zahraničí.

Výstavu obrazů Milana Albicha zahájil malíř Jindřich Hegr.

Výstava Ostře sledované vlaky

Další zastávkou nabitého odpoledne 27. března byl Lesní ateliér Kuba v Kersku. Manželé Jana a Broňa Kubovi připravili výstavu dokumentů a fotografií z natáčení oscarového filmu Ostře sledované vlaky, které vévodil veliký snímek záškoláka Hrmý - Vaška Neckáře. A protože se všichni přítomní do malinkatých prostor výstavní síně nevešli, uskutečnila se vernisáž na již se zelenajícím trávníku zahrady. Pro přiblížení „Vlaků“ přečetl Jan Řehounek úryvek z knížky a dopis, v němž Hrabal odpovídá svému pozornému čtenáři - železničáři, že se v textu skutečně dopustil odborné chyby (čtěte na str. 7).

Výstavu je možné navštívit až do 30. května.

Dáša Hrabalová a Jirka Teper ochutnali na vernisáži U Kubů nového Bogana.

Seriál filmů

Od pondělí 5. do pátku 9. dubna byly v nymburském kině Svět promítnuty hrabalovské filmy: Ostře sledované vlaky, Skřivánci na niti, Slavnosti sněženek, Postřižiny a Příliš hlučná samota.

Samizdat

Od 28. května se široká veřejnost může v nymburském muzeu seznámit s unikátním souborem samizdatových vydání knih Bohumila Hrabala a okruhu jeho přátel. Potrvá až do 11. července.

„Na šípkové omáče...“ ukazuje Agnesa Kristenová.

Hostina v Hájence

Restaurace Hájenka byla k lítosti místních štangastů i zvědavců, kteří viděli slavnou mysliveckou hostinu ve filmu Slavnosti sněženek, dlouhou dobu střídavě zavřena či provozována ne zrovna slavně. Jak se mohli odpoledne 27. března přesvědčit účastníci hrabalovských oslav, blýská se zde na lepší časy. Nejenže Hájenka funguje, ale pan hostinský nám nabídl i speciality vpravdě symbolické - kančí sice nesehnal, ale daňčí na šípkové omáče případně se zelím bylo skvělé. Škoda jen, že kapacita nestačila pojmout všechny chtivé hosty a někteří museli přejít do Domečku nebo motorestu.

Maďarští přátelé se v Hájence cítili jako doma.

Ředitel pivovaru Pavel Benák, ředitel divadla Adolf Toman a ředitel přes křtiny Jiří Černý právě dali novému pivu jméno Bogan.

Křest a muzikál

Program plný příjemných zážitků pokračoval v Hálkově městském divadle v Nymburce. Nejprve ředitel nymburského pivovaru představil nový přírůstek do rejstříku Postřižinských piv - jedenáctiapůlstupňového Bogana. „Pivo je postavené na bázi světlé jedenáctky, která je vyrobená pouze z žateckého chmele, a pro zjemnění chuti je do něj přidán karamelový sirup,“ vysvětlil ing. Benák. Nové pivo pak bylo slavnostně pokřtěno na Bogana. Zároveň byly představeny i nové etikety, kterými bude Postřižinské pivo vybavováno. Na klasických pivech se objeví usměvavá tvář Bohumila Hrabala, na speciálních ležácích pak tvář spisovatele v černém kloboučku. „Chceme, aby spotřebitelé měli pocit, že pan Hrabal pije pivo s nimi“ - taková je filosofie producentů oblíbeného piva.

Sobota 27. března byla zakončena obnovenou premiérou muzikálu Postřižiny v podání herečů Hálkova městského divadla.

Hrabalova devadesátka v Libni

„Ten pokoj na Hrázi Věčnosti v čísle dvacet čtyři jsem si zamiloval k zbláznění. Pamatuji se, když jsem jezdil do Nymburka k rodičům na neděli, když jsem se vracel vlakem do Libně, už z nádraží jsem utíkal, a když jsem zase konečně odemknul a byl jsem ve svém chudíčkém pokoji, byl jsem neskonale šťasten ... Věčnost mi sedala jako hezká holka na klíně a já jsem s ní tak dlouho, dlouho laškoval, až jsem si na ni zvyknul ... Proto ten můj trvalý, sakrální vztah k Libni ...“

Setkání na libeňském zámku

V pondělí 22. března začaly v Libni oslavy nedožitých devadesátých narozenin spisovatele Bohumila Hrabala, jemuž se tato pražská čtvrť stala vedle Nymburka a Kerska největší inspirací pro jeho tvorbu.

Na vernisáži výstavy Hrabal a Libeň se sešlo tolik lidí, že se do obřadní síně, v níž se mimochodem 8. prosince 1956 Bohumil Hrabal oženil se svojí Pipsi, nevešli a zaplnili i všechny přilehlé prostory. Středem výstavy se staly panely s fotografiemi a dokumenty z nymburského muzea, doplněné Hrabalovými kolážemi, jeho portréty od řady umělců, kolekci zahraničních, exilových a samizdatových vydání jeho knih, projektem dalšího pokračování Hrabalovy zdi akademické malířky Tatiány Svatošové a dvěma symbolickými kulisami: hospodským koutem a šikmou střechou, na níž Hrabal v domě v ulici Na Hrázi napsal například román Obsluhoval jsem anglického krále.

O vztahu Hrabala k Libni pohovořil Dr. Josef Zumr:

„...Protože však ve své tvorbě originálním způsobem rozvíjel odkaz novodobých uměleckých avantgard, nebylo v době tuhého stalinismu myslitelné, aby cokoliv ze svého díla veřejně publikoval. A právě libeňská periferie, kde se mohl volně pohybovat na okraji tehdejší společnosti, a nalézt tam i několik správných duší, mu poskytla inspirativní prostředí k zakladatelskému počínu v oblasti, kterou dnes označujeme jako paralelní kultura. Hrabal byl jedním z prvních, kdo u nás spoluvytvářel tuto oázu svobodné tvorby, kam se významná část české kultury druhé poloviny dvacátého století vždy uchyl

ovala, když jí mocenské tlaky bránily nerušeně se rozvíjet.

Kdyby Hrabal v oně době nic jiného nenapsal, než povídku Jarmilka, která v geniální zkratce zachytila tragiku i komiku tehdejšího života, připadlo by mu tím nezanedbatelné místo v dějinách české literatury. A Hrabal psal dál, i když především pro své potěšení a pro radost svých přátel, a dával volný průchod své imaginaci, nespazovan nakladatelskou objednávkou ani kulturně politickými direktivami. Zásoba jeho rukopisů potěšitelně rostla. Jakmile to liberalizované poměry šedesátých lete dovolily, mohly se s oním originálním spisovatelem seznámit i tisíce čtenářů. Hrabalův vstup do veřejné sféry české kultury po prvních vydaných knížkách byl natolik přesvědčivý, že jeho mimořádné kvality uznala i naše odborná kritika a brzy na to také zahraniční. Nad kuriózním domkem v ulici Na Hrázi zazářila hvězda první velikosti. A hvězdný prach zasvětlkoval i na desítkách postav z pražského předměstí, které zalidnily stránky autorových knih. Hrabalův soused dámský krejčí pan Barták, holič pan Zámečník z Ludmiliny ulice, hostinský pan Vaništa, kulisáci z Neumannova divadla, nebo rozkařná paní Laštovková z automatu Svět, abychom jmenovali alespoň některé.

Jestliže Hrabal uměl objevit perličku na dně u všech svých pábítelů, dovedl se stejným mistrovstvím otvírat perličky i v zaprášených zákoutích i zatuchlých hospůdkách libeňských uliček a v podobě básnickova humanistického poselství je vyslat nejen do celé naší země, ale dnes již i do vzdálených kontinentů. Za to mu náleží náš drobný dík.“

Součástí vernisáže bylo rovněž vyhodnocení studentské literární soutěže „Pábítelé kolem nás“. Zvítězila Dita Hochmanová z Cyrilometodějského gymnázia Prostějov

s povídkou Dunhill. Druhou cenu získala Petra Komárková ze Střední umělecko-průmyslové školy Turnov za volnou báseň Za hrst oplatek. Na třetím místě skončila Eliška Sýkorová z Gymnázia Českolipská z Prahy 9 s prací Pohořalka. Městská část Praha 8 vydala pěkně vypravený sborník „Pábítelé kolem nás“ s padesáti nejlepšími literárními díly opatřenými ilustracemi žáků výtvarného oboru ZUŠ B. M. Černohorského Nymburk.

Dalším pěkným edičním počinem bylo vydání sborníku textů přátel a pamětníků „Nad Hrázi Věčnosti - Setkání s Bohumilem Hrabalem“.

Zátiší „na šikmé střeše ve dvoře domu Na Hrázi číslo 24“.

Základní kámen

V rámci oslav byl v legendární ulici Na hrázi položen základní kámen Centra Bohumila Hrabala. Podle sdružení Serpens, které na jeho vzniku spolupracuje s radnicí Prahy 8, má v centru být malé knihkupectví se všemi dostupnými Hrabalovými knihami, malý výčep, informační databáze o věcech souvisejících se spisovatelem i malá galerie děl umělců spjatých s jeho dílem či přímo s ním.

Hráz věčnosti

V pátek 26. března byla zima a sychravo. I přesto se před automatem Svět a v blízkém parku hrálo divadlo a herci v tragikomické performanci Hráz věčnosti, i když byli oblečení velmi spoře, předvedli zhruba stovce diváků strhující výkony.

Automat Svět

Od 27. do 10. dubna se každý den odpoledne ve výloze někdejšího automatu Svět promítaly filmové dokumenty.

Hrabaliáda

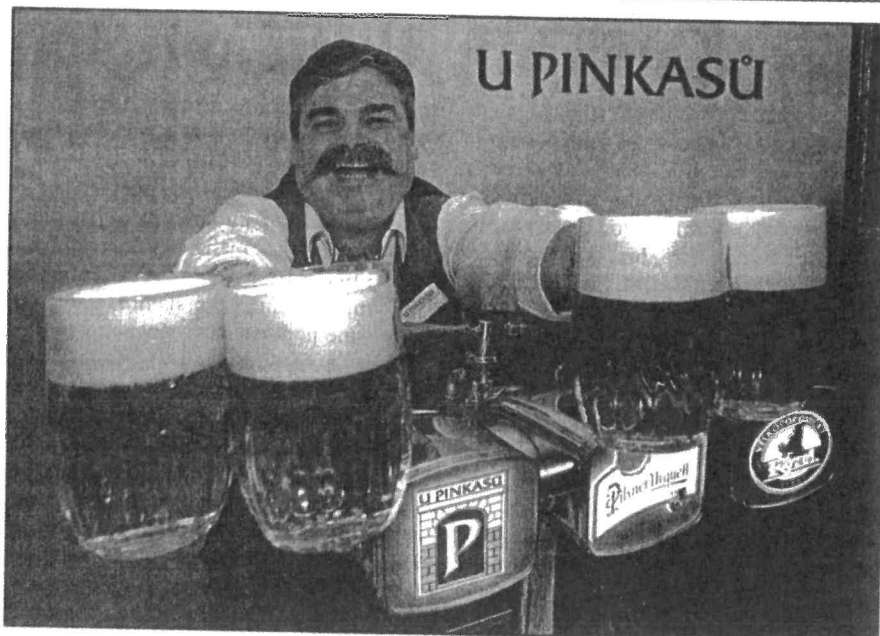
V neděli 28. března se v podání herců z Jihočeského divadla, Národního divadla, Divadla Na provázku, z Bílého divadla Ostrava a dalších hostů ze Slovenska a Maďarska v režii Ivo Krobota uskutečnila v pražském Činoherním klubu divadelní montáž setkání hrabalovských postav Hrabaliáda.

Postřižiny Pod Palmovkou

V neděli 4. dubna byl v Divadle Pod Palmovkou uveden muzikál Postřižiny v podání nymburského Hálova městského divadla.

Josef Zumr zahájil výstavu v Libni.

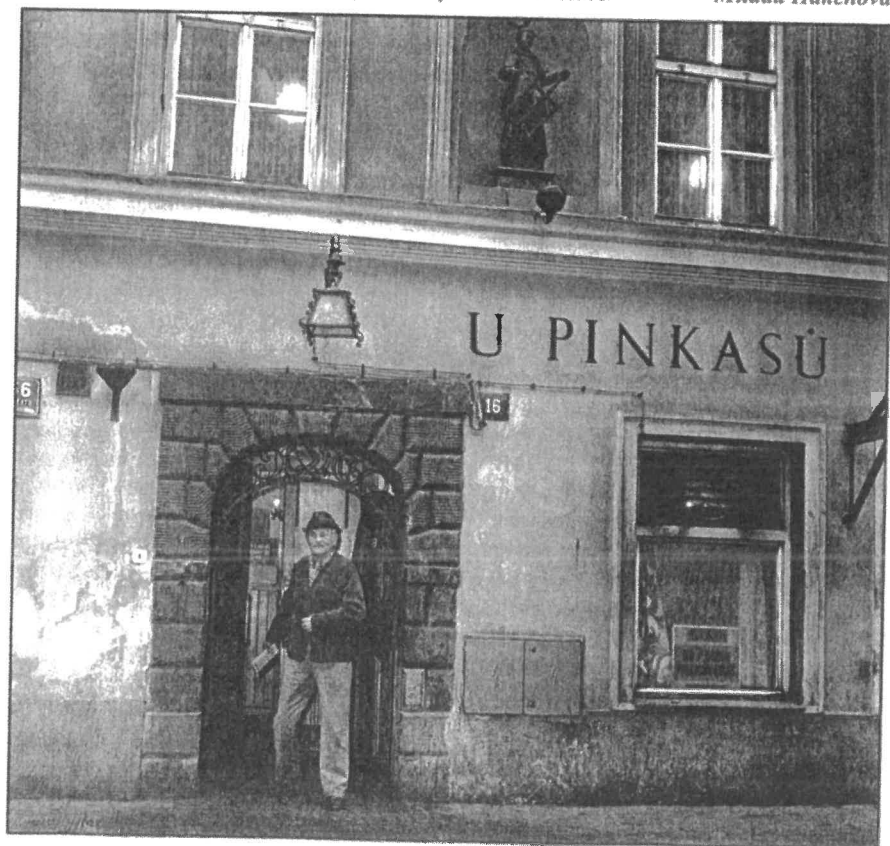
Bohumil Hrabal U Pinkasů

Restaurace u Pinkasů uspořádala 8. dubna 2004 vzpomínku na českého Pábitel a „váženého štangasta“ Bohumila Hrabala k jeho nedožitým 90. narozeninám, které by oslavil 28. března 2004.

Součástí programu bylo vystoupení jeho dlouholetého přítele Pepy Čechila, který všem přítomným zahrál na harmoniku a zazpíval Hrabalovy oblíbené písně. Režisér Ivo Krobot a herečka Mahulena Bočanová zavzpomínali na spisovatele originální formou čtení z dopisů z ohlasu čtenářů na jeho dílo. Ivo Krobot jadrně záporné ohlasy a Mahulena Bočanová samé krásné a pochvalné glosy. Přednesli také úryvky z „Ostře sledovaných vlaků“ a „Jak jsem obsluhoval anglického krále“. Zavzpomínali také na jeho léta prožitá v nymburském pivovaru, to vše podmalovávala Čechilova harmonika. Dr. Radko Pytlík seznámil hosty s výstavou fotografií Dr. Milana Jankoviče „Jak jsem obsluhoval Bohumila Hrabala“, kterou jsme zhlédli v prostorách restaurace a zároveň jsme měli možnost seznámit se jako první s dosud nezveřejněným souborem koláží od Bohumila Hrabala - „Narození pana Maryska v Nymburce L. P. 1915“, „Válka je hrůza ach hrůza“, „Inspirace židovičky“ a další.

Hlavním rysem setkání U Pinkasů bylo příjemné prostředí a pohostinnost, a to určitě nikoliv jen v den 161. výročí založení této vyhlášené pražské restaurace.

Milada Hakenová

Zveme vás již pošesté na Hrabalovo Kersko

Klub čtenářů Bohumila Hrabala a Lesní ateliér Kuba Kersko si vás dovolují pozvat na 6. Hrabalovo Kersko - setkání příznivců díla velkého pábitel. Letos v rámci oslav Mistrových nedožitých devadesátých narozenin.

Ačkoliv je zcela mimořádný rok, rozhodl organizační štáb Hrabalova Kerska, že program se bude i tentokrát odvíjet podle již známé dramaturgie - dopoledne pochod, odpoledne setkání na zahrádce Lesního ateliéru.

Nicméně pro dopolední tradiční pochod „po místech, která měl Bohumil Hrabal rád“ čeká účastníky jistě překvapení, které, ač je prozatím utajené, by mělo být motivem k účasti i pro ty účastníky, kteří šli již několikrát. Tím ovšem není řečeno, že by se neměli zúčastnit úplní nováčci - naopak, jsou srdečně vítáni. Start je, jako v předchozích letech, o desáté hodině od Prameně.

Již od deseti hodin se mohou účastníci odpoledního setkání včetně postupně docházejících unavených pochodníků občerstvovat na pohostinné zahrádce Lesního ateliéru Kuba, neboť bude zajištěna jak chutná krmě, tak nymburské pivíčko či další nápoje.

Ve třináct hodin začne odpolední program, v němž bude k poslechu a třeba i k tanci hrát osvědčená kapela To - Jo band. Nymburští divadelníci sehraji další hrabalovskou inscenaci. Tentokrát Honza Řehounek zdramatizoval, podle loňské dohody, texty o pivovaru a hospodě. Název „Nymburský je nymburský...“ dává tušit, oč tu běží.

Účastníci si mohou samozřejmě prohlédnout v „ateliéru“ výstavu fotografií, dokumentů a rekvizit z natáčení oscarového filmu Postržiny.

A určitě se bude konat nějaké překvapení, jako ostatně každý rok - svoji účast přislíbilo několik představitelů rolí z filmových „Vlaků“. Chybět nebude ani soutěž o ceny.

Zveme vás tedy na sobotu 22. května do Kerska. Přivezte si s sebou dobrou náladu a pěkné počasí. A budete-li chtít, můžete i vy přispět do programu.

Aby mohli přijet i ti, kteří mají problém s dopravou, bude opět z Nymburka vypraven autobus. A v podvečer samozřejmě i zpět.

Časový harmonogram

9.15 hodin: odjezd autobusu z Nymburka zastávky: Sadská - Modrá hvězda, Hradištko - obecní úřad

10.00 hodin: start pochodu Po místech, která měl B. H. rád

- otevření výstavy Ostře sledované vlaky
- zahájení provozu občerstvení

12.00 hodin: odjezd autobusu z Nymburka zastávky: Sadská - Modrá hvězda, Hradištko - obecní úřad

13.00 hodin: zahájení hlavního odpoledního programu

18.00 hodin: odjezd autobusu do Nymburka zastávky: Hradištko - obecní úřad, Sadská - Modrá hvězda

Bohumil Hrabal v Českých Budějovicích

Titulek je samozřejmě trochu mystifikační: nikoliv Bohumil Hrabal, anobř strýc Pepin - hlavní múza slavného česko-moravského „škrabala“ - v podání protagonistů divadelní hry „Taneční hodiny pro starší a pokročilé“ na scéně Malého divadla v Českých Budějovicích - pánů Petra Drholce (starý Pepin) a Ctirada Götze (mladý Pepin). Jejich partnerkou je slečna Vendula Tampierová v rolích celé plejády „krásných slečen“, ať již skutečných, či jen vybájených v hlavě pábítelově. S každým převlekem slečny Tampierové včetně toho závěrečného, do roucha Evina za průsvitným závěsem, se „slečna Kamilka“ s noblesou a grácií převtěluje do stále dalších a dalších „krasavic“ strýce Pepina.

A právě ta závěrečná „omývací scéna“ je paradoxně tou nejucudnější a nejpůsobivější: divákovi, který ví své o životě, jeho krutostech i líbeznostech, se málem derou slzy do očí. Na tomto představení byl Bohumil Hrabal opravdu přítomen, jak výstižně napsal Petr Drholec v divadelním programu k Tanečním hodinám.

Již samotná scéna a celkové uspořádání Malého divadla byly pro mne překvapující. Jen stěží si lze představit intimnější kontakt diváka s hercem - diváci v první řadě sedící si mohou takřka sáhnout na strýce Pepina. Tím intenzivnější je prožitek ze hry. Až mi zatrnulo, když při extenzivním tanci Pepi-

nově s „krasavicí“ od Havrdů hlava slečny Tampierové jen o vlásek minula stojící žebřík představující štafle, ze kterých slečna Kamilka česala imaginárně třešně z imaginárního stromu. Mimochodem - ten žebřík je jednou ze tří „hrajících“ rekvizit na jevišti. Druhou je bedna, na níž občas spočine zestárlý a unavený strýc Pepin, tou třetí pak plechový barel, do něhož strýc Pepin jako do vázy odkládá květiny, které denně přináší slečně Kamilce. V závěru hry pak z barelu - jako kouzelník z rukávu - začne vytahovat jednu láhev Samsona za druhou a rozdávat mezi publikum. Jak překvapující a příjemný závěr.

Výmluvná a nanejvýš potěšující je skutečnost, že hlediště divadla bylo zaplněno vesměs mladými diváky. To je dobré znamení a přesvědčivý důkaz toho, že dílo Bohumila Hrabala - autenticky a citlivě interpretované - je a stále bude živé a možná i živější.

Na představení Tanečních hodin jsem se dostal víceméně náhodou. Ač se hra provozuje již od roku 1997 (podle scénáře a v režii Ivo Krobota), neměl jsem až do loňského roku tušení o její existenci v této podobě. Šťastná náhoda spočívala v tom, že na loňské výroční setkání Klubu čtenářů Bohumila Hrabala přijeli pánové Drholec a Götz. Od nich jsem se dozvěděl i konkrétní termíny na měsíc leden. S radostným očekáváním jsem se vydal do jihočeské metropole a nelitoval

ani času, ani cestovních útrap (ostatně minimálních, neboť jsem cestoval jako kníže Rohan), ani souvisejících výdajů.

Přiznám se, že jsem poněkud nostalgicky vzpomínal na jiný divadelní kus podle Hrabala, na jehož realizaci jsem měl to potěšení být účasten. Téměř před čtvrtstoletím v plzeňském amatérském Divadle Dialog jsme pod vedením nezapomenutelné Slávky Trčkové nastudovali hru Bambini di Praga, a to se značným ohlasem. Dokonce jsme měli tu čest sehrát jedno představení za přítomnosti autora předlohy. Náramně se bavil a po představení s námi poseděl v družném rozhovoru. Na to se nezapomíná, jako nelze zapomenout na některé z představitelů rolí, kteří již bohužel nejsou mezi námi. Za všechny vzpomenu Milu Plase alias Bucifala s „andělským očima“, Jirku Thurna alias dirigenta falešných pojišťováků či Bědu Huleše alias zřízence blázince. Ostatní nechť mi odpustí, že je nejmenuji, to by přesahovalo rámec mého příspěvku, ale ať aspoň vědí, že i na ně rád vzpomínám. Všichni byli výborní!

Leč, zpátky do Budějovic a do současnosti. Všem přátelům díla Bohumila Hrabala doporučuji, aby se co nejdříve do Malého divadla vydali a potěšili se Tanečními hodinami tak, jako jsem se potěšil já.

Miloslav Váchal
Plzeň

* DOBRÉ RÁNO S KVĚTINOU *

Každý, kdo poslouchá ČR 2 - Praha se jistě na vlnách této stanice setkal s hlasem RNDr. Václava Větvíčky, ředitele Botanické zahrady UK, nadšeného apoštola přírody a obdivuhodného vypravěče. Tyto kvality pan doktor Větvíčka ostatně osvědčil i při jednom z podzimních setkání členů Klubu čtenářů Bohumila Hrabala v Nymburce, kde nám také přečetl něco ze svých dobrojárných úvah a vzpomínání. Nyní se naskytá možnost si všechna ta vyprávění, která doktor Větvíčka postupně posílal do éteru, zopakovat, protože vycházejí v knižní podobě. Jsou shromážděny ve svazku se zelenými deskami, na nichž svítí žlutý štítek s titulem **MOJE KVĚTINOVÁ DOBRÁ JITRA**. Téměř tři sta stran textu je rozděleno do osmnácti větších tematických celků, v nichž autor provází posluchače, potažmo čtenáře po některé končině naší země, nebo ho seznamuje s nějakým přírodovědným či vlastivědným pojmem. Toulá se s ním krajinou, všimá si nejen stromů a kytíček, které cestou potkává, ale i skal, rybníků, řek či studánek, a nezapomíná ani na zde se vyskytující faunu. Vypráví také o lidech, kteří tuto krajinu odedávna obývali a zušlechťovali, o jejich práci a starých řemeslech, ale i o obyvatelích současných, kteří se snaží v odkazu svých předků pokračovat. Setkáváme se zde se jmény výborných hospodářů, řemeslníků, vědců, ale

i umělců a sportovců, a také s městy, městečky, vesnicemi i samotami, které jsou těmto lidem domovem. Všechna tato vyprávění jsou podávána formou neobyčejně poutavou a češtinou skutečně ryzí, jak připomíná ve své předmluvě Jan Petránek, který zde obdivuje symbiózu autorových vědeckých a uměleckých schopností. Předmluvu napsal i sám autor, aby vysvětlil, jak se před rozhlasový mikrofon dostal, jak jeho kouzlu propadl a jaké okolnosti způsobily, že se za ním objevuje stále. Vyznává se také z obdivu ke svým vzorům - Karlu Čapkovi a Františku Nepilovi, a zároveň děkuje všem svým rozhlasovým spolupracovníkům a pomocníkům, z nich nejvíce doktoru Karlu Tejkalovi, který to má všechno na svědomí.

Text knihy si zaslouhuje, aby se zde objevila i jeho krátká ukázka. Vzhledem k tomu, že toto informativní sdělení vychází v době, kdy si připomínáme nedožitě 90. narozeniny Bohumila Hrabala, nahlédneme do kapitoly *O hrabalovském Polabí* a s textem pana Větvíčky si připomeňme i text pana Hrabala.

BÍLÁ HŮRA

Kdysi bývaly u nás lesy čisté a uklizené, přestože bylo přísně zakázáno hrabat v lese stelivo. A stejně tak býval každý příkop, český pangejt, pečlivě vyžínán a vysekáván. To

si je někdejší králíkáři propachtovali, ovšem dřív, než vzrostl automobilismus natolik, že se až do novin dostalo, že vlastně ta tráva v příkopě je plná olova, a to že nejdřív sežerou králíci a králíky zase my. A v lese? Kdo by se sbíral s chrastím, když vám přivezou uhlí až pod nos, a někde už ani to nemusíte skládat, stačí otevřít troubu a plyn už syčí z trouby ven... jak zpívá Lucie Bílá. Stejný přínos mělo 40 let socialismu i pro nás, co se zabýváme tak nicotnou a malichernou věcí, jako jsou plané růže. Kam se nedalo vjet s kombajnem, tam se nechal úhor. A kde vznikl úhor, tam byly za pár let růže jako u té Růženky Šipkovic.

A jeden takový úhor byl i na Bílé hůrce. Bílá hůra nebo hůrka není malá Bílá hora, to je jen takové opukové či jaké bradlo, bradýlko, kopeček nad Přerovem nad Labem, ze severu chluhatý lesem, k jihu otevřený teplému slunci. Vysoká je, považte, 237 m! Tam vám je kytek! A to samé by bylo možno říci i o nedaleké Semické hůře.

Když se nechcete prodírat botanikou a jejími spisky, vezměte si knížku pana Hrabala. To je učebnice člověčiny i botaniky. Tak si to poslechněte:

...Na týhleť hůrce, který se říká Semická, tam kvetou na podzim stovky, tisíce modrých hořečků brvitých a žlutých jestřábníků. Traktor je drtí každé den pne-

umatikama, ale je jich tam čím dál víc... a když přejdete na druhou hůrku, Bílou, nad Přerovem, tak tam zase, to se podržte, tam je pole, kde roste divokej asparágus, ano, asparágus! Víte, že z borovic Kerskýho polesí jsou parádní fošny v krásný barvě medu, která jde stářím do červena? A víte, že za starých časů se kerské borovice plavily do Hamburku? A víte, že z kerských dubů se za starých časů dělaly hřídele do větrných mlýnů v Holandsku? A víte, že z kerských modřínů se

dělaly dřív stožáry na koráby? A víte, že labišťata jsou mrtvý ramena Labe a že v nich kvete bílý leknín a stulík... a když pojedete na druhou stranu řeky, tak tam jsou staletý duby a jeden je tak vykotlanej, že se tam před bouřkou schová dvacet, třicet lidí? Ale já tam rád chodím a tančím na jaře a někdy i teď; víte, že v minulým století byl tady takovej krásnej zvyk, že lidé na jaře vyšli pod ty starý duby a dívky za zvuků hudby se zdobily sněženkami a pak tančily pod těmi starými dubisky?

Slyšíte a vidíte to před sebou? To jsou přece slavnosti sněženek! To je Polabí, kus Zlatého prutu země české.

6. 8. 2000

Já bych měl ještě dodat, že poděkování za vydání této opravdu krásné a zajímavé knížky patří pražskému nakladatelství JAN VAŠUT, s.r.o., a připomenout, že Dr. Větička se tu představuje nejen jako báječný, nepřeslechnutelný vypravěč, ale také jako zdatný kreslíř, který do textu vložil i několik svých ilustrací.

Ivan Kott

Ostře sledované Ostře sledované vlaky

František Sýkora objevil v muzeu dopis, který Bohumil Hrabal napsal, pravděpodobně na začátku roku 1965 (první strana dopisu není datována a druhý list chybí), svému čtenáři - železničáři, který mu zřejmě napsal své odborné výhrady k textu v *Ostře sledovaných vlacích*. Dovolili jsme si proto zkonfrontovat předmětný úryvek z knihy a onen dopis:

...Pak jsem vylezl na stožár semaforu, jako po žebříku. A znovu přeběhl oblak a zase se začal sypat sníh, jemný jako jepice. Obkročil jsem lampu. Lokomotiva vjížděla do stanice a žalostně pískala, protože neměla na volno. A cítil jsem, jak se křídlo semaforu zvedá, zvedá mi ruku a lampa proměnila červené světlo v zelené. A v té poloze volno mi rameno vytvářelo dostatek clony, protože bylo větší než já. A lokomotiva si zapískala, viděl jsem, jak výpravčí ukazuje zelenou lucernou strojvedoucímu, aby projížděl, a já seděl na semaforu, sníh se sypal, cítil jsem, jak mne zobají vločky, viděl jsem, jak hodně ten sníh padá. Ani jsem se nehnul, v ruce už jsem držel tu věc, slyšel jsem, jak do mne přechází tikot toho přístroje, a pak projela lokomotiva, shora byla cloněná plachtou, aby hloubkaři neviděli na dálku, když topič přikládá, a potom jeden vagon za druhým, nízké otevřené vagonu a na nich v bedýnkách stělný prach, bedny proložené vrstvami slámy, tři, čtyři, pět vagonů, počítal jsem si je, měsíc byl skrytý za béžovým mračnem, z něhož se sypal tak hustě sníh, a přeci ten měsíček byl pořád vidět jako potopená obruč na dně potoka, který hrká mělkým korytem, sedm, osm, devět, a sníh se rozpadal tak, že jsem na chvíli neviděl ani lokomotivu, ani poslední vagon toho vlaku, jedenáct, dvanáct, třináct a potom jsem lehce hodil ten přístroj, jako bych házel do říčky květinu, vypočítal jsem si to přesně, hodil jsem, když se pode mnou ocitlo čelo vagonu, a ten přístroj padl akorát doprostřed vagonu, který si najel do té věičky, která tam teď ležela a odnášela ten ostře sledovaný vlak k jeho konci, díval jsem se pořád, do poslední chvíle na ten vagon, na tu skvrnu, kterou měl uprostřed, ten čtrnáctý vagon, až sníh ten vagon zašrafoval a já jsem si umínil, že se odtud shora budu dívat ty čtyři minuty, až

do té doby se budu dívat z tohohle posazu, jako myslivec vyčkám zde ten moment zkázy...

(Ostře sledované vlaky, nakladatelství Maťa, Praha, 1999)

Vážený pane Tesaři Jožko, jsem rád že jste mi napsal, i když jste tak říkajíc mi šel po prstech, jako starý ajzboňák. Tak k tomu Vašemu údivu, jak Miloš Hrma leze na stožár semaforu Vám sděluji, že mně se to stalo za protektorátu, když předzvěst ukazovala, že hlavní návěstidlo bude v poloze na volno, ale zatím, i když blok a páky byly v pořádku, rameno semaforu spadlo. Tedy já sám jsem osobně vylezl na semafor a přidržoval jsem rameno v poloze Volno. Totiž projížděl rychlík a už nic jiného se nedalo dělat. Znáte to, když rychlík očekávající podle předzvěsti na volno, najednou tam má stůj. Zabrzdí a sem tam nějaký kufr může potlouct hlavu, nestane-li se něco horšího. Nu tady ten dopad reality, o kterou jste měl starost a na kterou mne upozorňujete. A to, že ještě dvaadvace-

tilitý záškolák navíc ukazuje zelenou baterku, to se sice nestalo, ale probůh, jde o literaturu, tak jsem si dovolil trochu nadsadit, „poetika licentia“, ovšem trváte-li, omlouvám se Vám, tohle se mi nikdy nestalo, tedy i to jsem do novely neměl dávat. Tedy v tom jsem rád, že jste mi napsal, a kdyby to šlo, nu, tedy bych to s tou baterkou škrtnul, já vím, ovšem i když to je nepatrný detail, dobře snad víte a seznal jste z textu, že mi šlo ne o zelenou baterku, ale o celou hrůzu války, která kolem nás jezdila, a která málo jsme mohli udělat, nebo udělali, abychom nějak aktivně zabránili těm vlakům s eseswaffe a se střelivem, aby tak klidně se dostávaly na frontu. Nuže, až budete číst novelu jako celek, uvidíte, že ten, kdo vyhodil ten vlak se střelivem do povětří, byl právě Miloš Hrma, který ale i při tom zahynul. Až budu mít první knížku, osobně Vám ji pošlu a když budete chtít, zvu Vás pak do Prahy na sklenici plzeňského, kde si pohovoříme, nebo sám přijedu a budu rád slyšet Váš celkový názor...

Střepiny vzpomínek

Psaní autobiografických knih lze pojednat různými způsoby, z nichž nejběžnější je asi chronologický popis faktů a událostí, jejichž středem je osoba pisatele. Odlišný způsob zvolila izraelská novinářka, spisovatelka a překladatelka RUTH BONDYOVÁ, když připravovala svoji knihu, která nyní vyšla v češtině pod názvem VÍC ŠTĚSTÍ NEŽ ROZUMU. Učinila tak zcela záměrně, protože - jak říká v úvodu knihy - není díky svému literárnímu zaměření zvyklá se duševně obnažovat, ale zároveň cítila, že ze vzpomínek, kterých jí bylo osudem naděleno tak přebohatě, se musí vypsát, i kdyby vzniklý text měl být určen pouze pro ni samotnou. Záměr se zdařil, vzpomínky byly utříděny a sepsány, takže vznikla kniha, která samozřejmě není určena pouze autorce, ale každému, kdo se chce prostřednictvím životních osudů jedné židovské ženy dozvědět něco o dějinách Evropy 20. století a o osudech mnoha lidí dalších.

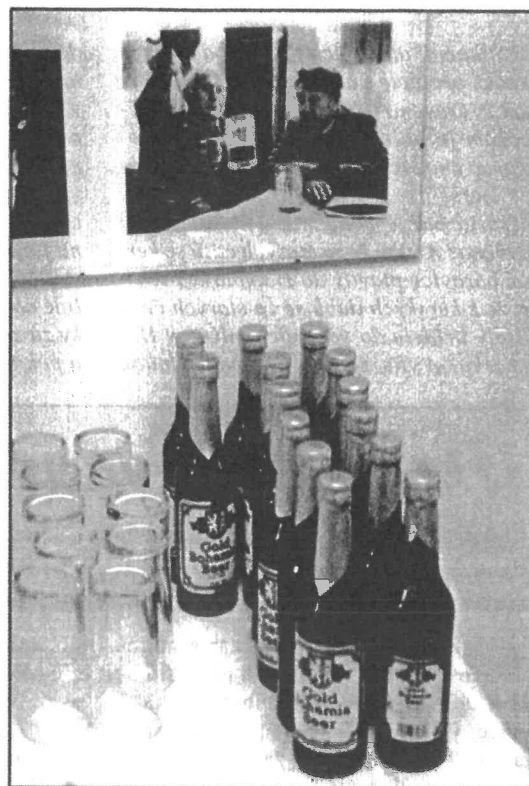
Kniha je rozdělena do sedmadvaceti kapitol, v nichž se autorka věnuje napříč časem nejrůznějším tématům. V úvodní kapitole Praha, má láska vzpomíná na své rodné město v době dětství a mládí, i na krátkou dobu mezi návratem z nacistických lagrů a odchodem do Izraele, ale také se mu věnuje pohledem let devadesátých, kdy se sem opět začala vracet. Připomene i setkání s Bohumilem Hrabalem, spisovatelem, kterého překládá asi nejraději, a k němuž se vrací i v kapitole Most slov, kde podrobněji píše o své překladatelské práci a o těžkostech s tím spojených. Říká také, že s Hrabalovými knihami se dá chodit po Praze jako s Joycem po Dublinu, ale ona se s ním chtěla setkat osobně, a tak ho našla v hospodě U zlatého tygra, kde v čele stolu pijáků vykonával stejnou funkci jako rabí v čele svých chasidů. Na jiném místě, v kapitole Jména, pak popisuje i jednu příhodu s odstupem času úsměvnou, ale v dané chvíli jistě frustrující. V roce 1991 přeložila do hebrejštiny eseje Václava Havla, a zatímco odjela do Čech, byla knížka v Izraeli vytištěna, přivezena do Prahy, a za přítomnosti prezidenta Herzoga byl jeden výtisk Václavu Havlovi na Pražském hrade předán. Teprve potom paní Bondyová zjistila, že ve čtyřech slovech českého názvu Na počátku bylo slovo, otištěného na předsádce - tedy jediných českých slovech v celé knize - jsou tři chyby.

Kořeny své rodiny a pozdějším tragickým osudem většiny jejích členů a celé židovské komunity žijící začátkem čtyřicátých let v Čechách se autorka zabývá v několika dalších kapitolách (Rodinná bilance, Zásluhy předků, Kolem Kafky, Přezítí), do nichž promítá i svůj životní příběh. V Divadle stínů vzdává hold silé slova a moci divadla, jak je poznala v terezínském ghettu, kde divadelní představení dávala na chvíli zapomenout na deprimující přítomnost a hrozivou budoucnost, a vzpomíná na monodrama Jeana Cocteaua Lidský hlas v podání Vávy Schönové. Té, kterou o pár desítek let později v Izraeli přesvědčila, aby napsala knihu svých vzpomínek, u nás vydanou v roce 1993 pod názvem Chtěla jsem být herečkou. Je samozřejmě, že se čtenář v dalších kapitolách dozví spoustu informací o životě v Izraeli, kam paní Bondyová dorazila koncem roku 1948, a kde od té doby žije. Přečte si o těžkých materiálních, jazykových i profesních začátcích v prvních letech pobytu, o práci novinářky, o psaní biografii zajímavých osobností, o mezilidských vztazích, které ani v Izraeli nejsou ideální, a hlavně o mnoha tam žijících lidech - od nejvyšších politiků až po ty nejdrobnější občanky. Celou knihou prostupuje láska ke kultuře, především k literatuře a divadlu, a jakési kredo, jímž se při svém psaní řídí, které Ruth Bondyová vyjádřila v kapitole Dobro jako přání. Tady píše o svých pravidelných sloupcích Bude dobře v novinách Davar ha-šavua, a říká: „Ty články se vyznačovaly zkoumavým pohledem, zamýšleným tónem, úsměvem, jenž měl původ v poznaném smutku a v předpokladu, že o krutosti bytí se poučí každý na vlastní kůži a není třeba, abych přispívala k depresi, ale že musím čtenářům dodat trochu naděje a opory v životních trápeních.“ Při čtení knihy Víc štěstí než rozumu je patrné, že se autorka těmito slovy řídí při své veškeré publikační činnosti, když spoustu zajímavých faktů dokáže podávat s věcnou přesností a obsažností na straně jedné, a zároveň s velkou noblesou a laskavostí na straně druhé. Text je navíc psán krásným jazykem, který čtenáře pohání k tomu, aby těch 240 stran zdolal téměř jedním dechem. Zároveň to je však kniha, k níž je možno se stále vracet, a v níž lze díky moudrému členění číst libovolnou kapitolu jako samostatný útvar.

Měl bych ještě dodat, že knihu, která vyšla v Tel Avivu v roce 1997 pod názvem Švarim šlemim (Celistvé střepiny), přeložila Jindřiška Zajičková a v závěru roku 2003, který byl rokem autorčiných osmdesátin, vydalo pražské nakladatelství Argo.

Ivan Kott

P. S.: Podle posledních informací právě paní Bondyová překládá Hrabalovy Svathy v domě a na přelomu dubna a května se chystá do Prahy. V té době bude mít možnost navštívit výstavu Příliš hlučná samota, instalovanou v Libni na zámečku a v synagoze. Tyto prohlídky jistě spojí s procházkou po staré Libni, kterou by ráda uskutečnila.

Oslavy v tisku

Když jsme začínali připravovat oslavy nedožitého devadesátin Bohumila Hrabala, doufali jsme, že naši aktivitou i akcemi dalších pořadatelů (Libeň, Brno) vyvoláme mediální zájem o spisovatelovu osobnost i o jeho dílo. Domnívám se, že se to podařilo, i když na druhé straně zájem novinářů o konkrétní akce byl sporadický a televizi to nezajímalo vůbec. Ani tu veřejnoprávní.

Pravděpodobně nejvíce místa - devět stránek a obálku - a velmi zdařile věnoval Hrabalovi týdeník Reflex (13/2004).

Největší zpravodajský zájem projevila MF Dnes, její reportéři byli na většině probíhajících akcí a články byly napsány profesionálně a bez věcných pochybení. Jediná věc mne rozzlobila - 6. dubna otiskl článek s názvem „Vychází doplněná biografie Bohumila Hrabala“, pojednávající o doplněném druhém vydání knihy Moniky Zgustové V rajské zahradě trpkých plodů. Nejenom, že jsem ten článek nepsal já, ale já bych ho nenapsal, ani kdybych byl o něj požádán.

O Zgustové psaly i Lidové noviny v sobotu 27. března, kdy otiskly i pěknou obrazovou dvoustránku „Po stopách Bohumila Hrabala“ s textem s úryvkem z Hrabalových děl.

Poměrně dost o oslavách psaly deníky Bohemia, bohužel ne vždy se dá říci, že zasvěceně. Jestli místní Nymburský deník od roku 1998 nezaznamenal, že o Hrabalovu památku se tady stará Klub čtenářů Bohumila Hrabala a nikoliv „klub přátel“, je smutné, stejně jako citace někoho jiného vkládané do mých úst. - řeh -

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala
 Nymburský pábitel č. 20 - 11. května 2004. Registrace: MK ČR E 1088777. Vydavatel: Městská knihovna, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel. 325 512 723. Šéfredaktor: Jan Rehounek, Všechlapská 1666/6, 288 02 Nymburk, tel. 603 238 523, e-mail: jan.rehounek@seznam.cz. Grafické zpracování: Vladimír Kvíz, Ječná 26, 288 02 Nymburk, tel. 603 415 060, www.kviz.nymburk.cz, e-mail: kviz@nymburk.cz. Tisk: Tiskárna Marie Blechová, Potoční ul., Nymburk, tel. 325 513 025. Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejně výtisky 10 Kč. Náklad 150 ks.